

Bruxelles, 5. lipnja 2018.
(OR. en)

9717/18

ENFOPOL 299
FREMP 92

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	4. lipnja 2018.
Za:	Delegacije

Br. preth. dok.:	8972/18 + COR 1
Predmet:	Zaključci Vijeća o poboljšanju policijske suradnje u području borbe protiv nasilja u obitelji, uključujući nasilje nad ženama – zaključci Vijeća (4. lipnja 2018.)

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci vijeća o poboljšanju policijske suradnje u području borbe protiv nasilja u obitelji, uključujući nasilje nad ženama, koje je Vijeće usvojilo na 3622. sastanku održanom 4. lipnja 2018.

Zaključci Vijeća**o poboljšanju policijske suradnje u području borbe protiv nasilja u obitelji, uključujući nasilje nad ženama****UZIMAJUĆI U OBZIR SLJEDEĆE:**

1. Člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji potvrđuje se da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, jednakosti i poštovanja ljudskih prava i da su te vrijednosti zajedničke vrijednosti članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i ravnopravnost žena i muškaraca.
2. Člankom 8. Ugovora o funkcioniranju Europske unije naglašava se da će Unija u svim svojim aktivnostima nastojati ukloniti nejednakosti i promicati ravnopravnost između muškaraca i žena, a u 19. Izjavi o članku 8. navodi se da će Unija u okviru općih napora za uklanjanje neravnopravnosti između žena i muškaraca različitim politikama stremiti suzbijanju svih vrsta nasilja u obitelji te da će države članice poduzeti sve potrebne mjere kako bi spriječile i kaznile ta kaznena djela te poduprle i zaštitile žrtve.
3. Već postoji niz zakonodavnih instrumenata EU-a kojima se doprinosi uklanjanju rodno utemeljenog nasilja i osigurava da žrtve nasilja u obitelji dobiju zaštitu i potporu, među kojima su najvažniji Direktiva o pravima žrtava¹ i instrumenti o uzajamnom priznavanju naloga za zaštitu².

¹ Direktiva 2012/29/EU.

² Direktiva 2011/99/EU i Uredba 606/2013/EU.

4. Vijeće je 11. svibnja 2017. donijelo dvije odluke o potpisivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) koju su već potpisale sve države članice.
5. Vijeće je 2012. usvojilo zaključke o borbi protiv nasilja nad ženama i pružanju usluga potpore žrtvama nasilja u obitelji³, a 2014. usvojilo je zaključke o sprečavanju i borbi protiv svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući sakaćenje ženskih spolnih organa⁴.
6. Nasiljem nad ženama krši se pristup žena ljudskim pravima i slobodama. Ono je primjer diskriminacije žena (ili je rezultat diskriminacije) i obuhvaća sve činove rodno utemeljenog nasilja koji uzrokuju ili će vjerojatno uzrokovati tjelesnu, spolnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju ženama, uključujući prijetnje takvim činovima, vršenje prisile ili proizvoljno lišavanje slobode, neovisno o tome događa li se u javnoj ili privatnoj sferi života⁵.
7. Kako se navodi u zaključcima iz 2012. o borbi protiv nasilja nad ženama i pružanju usluga potpore žrtvama nasilja u obitelji, za suzbijanje i iskorjenjivanje svih oblika nasilja nad ženama i njihovom djecom koja tome svjedoče potrebne su koordinirane politike, uključujući policijsku suradnju i sveobuhvatni pristup. Te politike trebale bi također sadržavati mjere kojima bi se žrtve ohrabrile na prijavu incidenata policiji, s obzirom na to da trenutačno samo jedna od sedam žena prijavi najozbiljnije nasilne incidente.⁶

³ 16382/12.

⁴ 9543/14.

⁵ Članak 1. Deklaracije UN-a 48/104.

⁶ Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) (2014.). Nasilje nad ženama – istraživanje provedeno diljem EU-a. Najvažniji rezultati, Ured za publikacije.
<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>; stranica 67, tablica 3.10.

8. Jedan od najčešćih oblika nasilja nad ženama jest nasilje u obitelji, koje uključuje svaki čin tjelesnog, spolnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koje se događa unutar obitelji ili kućanstva, ili između bivših ili trenutačnih supružnika ili partnera, bez obzira na to dijeli li počinitelj ili je dijelio isto mjesto stanovanja sa žrtvom. Prikupljanje usporedivih podataka o nasilju u obitelji otežano je razlikama u terminologiji i definicijama diljem država članica.
9. U slučaju nasilja u obitelji učinkovita zaštita žrtava od ponovljene viktimizacije temelji se na ovlasti nadležnih tijela, u skladu s člankom 52. Istanbulske konvencije, da narede počinitelju nasilja u obitelji da napusti mjesto stanovanja žrtve i zabrane počinitelju povratak, približavanje ili uspostavljanje kontakta sa žrtvom na drugi način, na temelju nacionalne mjere zaštite ili izvršavajući mjeru zaštite iz druge države članice⁷, koja se provodi u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države članice koja provodi mjeru. Takvim intervencijama želi se prekinuti ono što se često naziva ciklusom nasilja i žrtvi omogućiti život bez straha. Svojom intervencijom nadležna tijela moraju pokazati da je nasilje u obitelji javno pitanje, ne samo privatna stvar i da je počinitelj nasilja u obitelji onaj tko je odgovoran i koji treba promijeniti ponašanje, a ne žrtva. Prenošanjem takvih poruka također se pomaže da se žrtve oslobode osjećaja krivice i srama.
10. Dok je policijska intervencija usmjerena na zaštitu prava žrtava od kršenja, policijske ovlasti često ovise o kriminalizaciji navedenih kršenja. Stoga je od presudne važnosti da se policija može osloniti na definicije kaznenog prava koje obuhvaćaju sve vidove nasilja u obitelji. Ono uključuje oblike psihičkog nasilja, poput usađivanja osjećaja straha, bespomoćnosti ili manje vrijednosti kod žrtve, često tijekom dugog razdoblja. Ono također uključuje oblike spolnog nasilja, koje žrtve često doživljavaju kao posebno ponižavajuće i traumatične.

⁷ U skladu s Uredbom 606/2013 odnosno Direktivom 2011/99/EU.

11. Unatoč do danas postignutom napretku, postoji znatna razlika među službama potpore unutar država članica EU-a i među državama članicama u odnosu na kapacitete, kvalitetu i zemljopisnu pokrivenost. S obzirom na probleme koje je tek potrebno riješiti, bit će potrebni dodatni naponi kako bi se omogućila djelotvorna koordinacija službi za izvršavanje zakonodavstva pri usmjeravanju programâ prevencije i sustavnog osposobljavanja o pravima i potrebama žrtava za policijske službenike koji rade sa žrtvama i počiniteljima činova nasilja u obitelji i nasilja nad ženama.
12. Administrativni podaci, uključujući policijske podatke, ne mogu precizno pokazati opseg (pojavnost) nasilja u obitelji i nasilja nad ženama jer većina žrtava incidente ne prijavljuje policiji. Prikupljanje administrativnih podataka važno je kao sredstvo bilježenja informacija o odgovorima vlasti na takvo nasilje, posebno evaluacija policijskih tijela u njegovom sprečavanju. Zahtjev za kvalitetnim administrativnim podacima također je u skladu s međunarodnim obvezama država članica u sprečavanju nasilja nad ženama, kako se definira u Direktivi o pravima žrtava 2012/29/EU i u Istanbulskoj konvenciji. Nacionalne baze podataka održavaju nadležna tijela, uključujući policiju u 22 države članice⁸.
13. Kibernasilje nad ženama i djevojčicama oblik je nasilja nad ženama koje se brzo širi, s potencijalno značajnim ekonomskim i društvenim posljedicama. O toj se pojavi još rjeđe izvješćuje i na nju odgovara te je manje poznata od nasilja u stvarnom životu, ali zaslužuje posebnu pažnju, također u kontekstu kiberkriminaliteta kao jednog od prioriteta u okviru novog ciklusa politike za razdoblje 2018. – 2021.
14. Većina država članica uspostavila je unutar svojih struktura specijalizirane jedinice ili imenovala državne odvjetnike za borbu protiv nasilja u obitelji, što ima određene prednosti poput učinkovitijeg organiziranja sprečavanja, otkrivanja i istraživanja činova nasilja.
15. Potrebno je podsjetiti da se nijedan oblik nasilja u obitelji i nasilja nad ženama ne može opravdati na temelju različitih običaja, tradicija, kulture ili vjeroispovijesti, niti se može izbjeći progon počinitelja.

⁸ Austrija, Belgija, Cipar, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Hrvatska, Irska, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina.

16. Migrantice, izbjeglice i tražiteljice azila i njihova djeca u još su većoj opasnosti od toga da postanu žrtve nasilja zbog svojeg nesigurnog statusa i često teških okolnosti u kojima žive. U tom kontekstu države članice općenito pružaju jednaku razinu zaštite tim ranjivim skupinama, istodobno nastojeći uzeti u obzir da tradicionalni, vjerski ili jezični razlozi često otežavaju njihov pristup takvim službama.
17. Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL) već pruža osposobljavanje u području prevencije nasilja u obitelji i zaštite žena od nasilja u obitelji, ali trenutačni razvoj događaja zahtjeva ispitivanje mogućnosti za širenje osposobljavanja na područje kibernasilja nad ženama i djevojčicama te na migrantice, izbjeglice i tražiteljice azila te njihovu djecu.
18. Veliki broj država članica uspostavio je mehanizme za interakciju među tijelima za izvršavanje zakonodavstva i ostalim državnim institucijama i nevladinim organizacijama, kao i postupke za procjenu rizika ili alate za izračun rizika po život i zdravlje žrtava nasilja u obitelji.
19. Iako je diljem Unije dobro utvrđena opća obveza terenskih policijskih službenika da pruže potrebne informacije i pomoć žrtvama nasilja u obitelji, neke su države članice uvele strukturirane i proaktivne oblike takvih informacija, poput (ponekad višejezičnih) letaka o dostupnim uslugama potpore i mjerama zaštite, kao i pravima žrtava i relevantnim nadležnostima policije.
20. Čini se da se daljnje postupanje javnih tijela u vezi s postojećim mjerama zaštite znatno razlikuje. Iako mnoge države članice tu zadaću dodjeljuju pravosudnim tijelima, neke države članice predviđele su česte kontakte između bivših ili sadašnjih žrtava i policijskih službenika koji rade u njihovoj neposrednoj blizini, što može biti korisno i u pogledu brze reakcije na potencijalna kršenja i većeg povjerenja između žrtava i javnih tijela. To posljedično može dovesti do boljeg izvješćivanja o slučajevima nasilja u obitelji.

21. Uspostavom nacionalnih kontaktnih točaka za pitanja koja se tiču borbe protiv nasilja u obitelji moglo bi se doprinijeti učinkovitijem bavljenju tom pojavom. Prema potrebi i u skladu s nacionalnim strukturama i zakonodavstvom država članica, relevantno nadležno tijelo trebalo bi odrediti kao nacionalnu kontaktnu točku. Te nacionalne kontaktne točke mogle bi pružati informacije o svim oblicima nasilja u obitelji i nasilja nad ženama relevantne za učinkovitu zaštitu žrtava na državnom području drugih država članica. Nacionalnu kontaktnu točku moglo bi se kontaktirati u slučajevima kada žrtva nasilja u obitelji i nasilja nad ženama iz jedne države članice putuje u drugu državu članicu i postoji opasnost ili prijetnja počinjenja novog nasilnog čina na državnom području druge države članice, ili kada je do takvog nasilja već došlo. Razmjenom informacija među nacionalnim kontaktnim točkama trebalo bi omogućiti neposrednu reakciju tijela za izvršavanje zakonodavstva druge države članice i učinkovitu procjenu opasnosti situacije nasilja.
22. U području slobodnog kretanja osoba prekogranična policijska suradnja iznimno je korisna u slučajevima kada bi u inozemstvu trebalo primjenjivati naloge za ograničenje i zaštitne mjere, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom države članice koja provodi mjeru.

VIJEĆE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

POZIVAJU Europsku komisiju da:

1. Podrži mjere država članica, poput osposobljavanja policijskih službenika kojima se podržavaju žene žrtve nasilja, i promiče rodnu ravnopravnost s pomoću financiranja koje je dostupno u okviru postojećih odgovarajućih programa.
2. Poduzme mjere, ako je potrebno, u skladu s mjerom E Priloga Rezoluciji Vijeća od 10. lipnja 2011. o planu za jačanje prava i zaštite žrtava, posebno u kaznenom postupku, s ciljem jačanja, u skladu s 19. Izjavom o članku 8. UFEU-a, prava žena kao žrtava nasilja u obitelji na zaštitu protiv ponovljene viktimizacije.

VIJEĆE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

POZIVAJU države članice da u skladu sa svojim nadležnostima:

1. Dodatno razviju, provedu i poboljšaju postojeće multidisciplinarne koordinirane mehanizme kojima je cilj suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja nad ženama sprečavanjem, otkrivanjem, istraživanjem i zaštitom od strane policijskih tijela.
2. Poboljšaju prepoznavanje slučajeva koji se odnose na sve oblike nasilja u obitelji, kao i prikupljanje i širenje, od strane policijskih tijela, na nacionalnoj razini i na razini EU-a, usporedivih, pouzdanih, redovito ažuriranih statističkih podataka o žrtvama i počiniteljima svih oblika nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, raščlanjenih po spolu, dobi i odnosu između počinitelja i žrtve, u suradnji s nacionalnim i europskim statističkim uredima, te da podupru istraživanje i razmjenu dobrih praksi u tom području.
3. Osiguraju pravilnu i dosljednu primjenu postojećeg zakonodavstva EU-a za zaštitu i potporu žrtvama nasilja u obitelji, uključujući Direktivu 2012/29/EU i pravila EU-a o priznavanju naloga za zaštitu, kako se navodi u Uredbi 606/2013 i Direktivi 2011/99/EU.
4. Oslone se na iskustvo policijskih snaga nekih država članica u području strukturiranih informacija o uslugama potpore i mjerama zaštite, uključujući sprečavanje ponovne viktimizacije i ciklusa nasilja, koji su dostupni žrtvama nasilja u obitelji.
5. Jačaju odgovarajuće osposobljavanje za relevantne stručnjake u policijskim tijelima koji se bave žrtvama i počiniteljima svih činova nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, i po potrebi, i u skladu s nacionalnim pravom i praksama, jačaju policijske jedinice ili programe i radne skupine koje se bave žrtvama svih takvih činova nasilja.
6. Povećaju znanje i provedu mjere u policijskim strukturama za bavljenje problemom kibernasilja nad ženama i djevojčicama i novonastalim prijetnjama koje ono donosi. Usvoje preventivne mjere i povećaju svjesnost kod policijskih tijela s pomoću osposobljavanja koje je rodno osjetljivo u odnosu na kibernasilje.

7. Poboljšaju prekograničnu policijsku suradnju određivanjem, prema potrebi, relevantnog tijela za nacionalnu kontaktnu točku u skladu s nacionalnim strukturama i zakonodavstvom država članica. Nacionalnim kontaktnim točkama mogla bi se pružiti pravodobna razmjena informacija o svim vrstama nasilja u obitelji i nasilja nad ženama i njihovom djecom kako bi se stvorio učinkovit mehanizam za razmjenu informacija relevantnih za učinkovitu zaštitu žrtava na državnom području drugih država članica. To uključuje i slučajeve kada žrtva nasilja u obitelji i nasilja nad ženama iz jedne države članice putuje u drugu državu članicu i postoji opasnost ili prijetnja počinjenja novog nasilnog čina na državnom području druge države članice, ili kada je do takvog nasilja već došlo.

VIJEĆE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

POZIVAJU CEPOL da u skladu sa svojim ovlastima:

1. Dodatno razvije, s obzirom na trenutačno stanje u području migracija, module osposobljavanja (primjerice postojeći internetski modul za „rodno utemeljeno nasilje”) za borbu protiv nasilja u obitelji, uhvati se ukoštac s drugim vidovima poput kibernasilja nad ženama i djevojčicama i nasilja nad ženama u migrantskim centrima, izbjeglicama i tražiteljicama azila te njihovom djecom, među ostalom razmjenom najbolje prakse u rješavanju takvih slučajeva.
2. Ispita mogućnost organiziranja posebne radionice ili *ad-hoc* webinara o pitanju nasilja u obitelji i nasilja nad ženama za stručnjake koji rade s migrantima, izbjeglicama i tražiteljima azila i njihovom djecom.
3. Pri izradi tog osposobljavanja, upotrebljava dokaze koje su prikupili FRA i EIGE u svojim redovitim izvješćima, koji uključuju podatke o nasilju u obitelji i nasilju nad ženama i njihovom djecom u migrantskim centrima te među izbjeglicama i tražiteljicama azila.